

## Rozhovor s osobnosťou mesiaca

### MUDr. Vierou Hančinovou

MUDr. Viera Hančinová vyštudovala Lekársku fakultu Univerzity Komenského v Bratislave. Po skončení vysokoškolského štúdia nastúpila na neurologické oddelenie nemocnice v Leviciach. Neskôr prijala ponuku práce na neurologickom oddelení vo FNsP Kramáre v Bratislave. O šesť rokov neskôr sa rozhodla pre zmenu a začala pracovať na neurologickej klinike SZU UNB Ružinov Bratislava. Počas tohto obdobia získala atestáciu II. stupňa z neurológie. V súčasnosti sa popri práci na oddelení venuje starostlivosti o pacientov v centre pre liečbu sclerosis multiplex. Je autorkou viacerých článkov a aktívnym prednášajúcim.



1

#### Čo vás priviedlo k medicíne a špeciálne k neurológii?

Nie som človek, ktorý od detstva vedel, aké povolanie chce v dospelosti vykonávať. Bavilo ma veľa nesúrodých vecí a zdalo sa mi nemožné zvoliť si len jedno povolanie na celý život. Nakoniec zvíťazil môj záujem o biológiu. Medicína mi prišla ako optimálna voľba praktického a využiteľného povolania. Počas štúdia ma fascinoval nervový systém a odtiaľ bol už len krôčik k neurológii. V dobe, keď som nastupovala do zamestnania, bolo veľkým šťastím získať miesto v odbore, ktorý si človek vysníval a som za to vďačná.

Denne sa venujete liečbe pacientov so sclerosis multiplex. Ako vnímate toto ochorenie? Môže viesť pacient so sclerosis multiplex plnohodnotný a šťastný život?

Spolupracujúci pacient, ktorý sa nestratil v našom zdravotnom systéme, má určite šancu na plnohodnotný život, čoho sme dennodenne svedkami v našej ambulancii. Súčasná vysokoefektívna liečba, ktorá je dostupná bezplatne pre všetkých pacientov, ktorí spĺňajú medicínske kritériá na jej indikáciu, umožňuje dlhodobú kontrolu ochorenia. O mnohých našich pacientoch nezúčastnení pozorovatelia ani netušia, s akým ochorením zápasia.

Čo je podľa vás najdôležitejšie v prístupe k pacientovi, ktorému bola práve diagnostikovaná sclerosis multiplex, aby ste si získali jeho dôveru a motivovali ho k spolupráci?

Pacient musí v prvom rade prijať ochorenie. Až vtedy je pripravený na liečebný proces, ktorý môže byť spojený aj s nežiadúcimi účinkami liečby. Nesmieme zabudnúť, že ide hlavne o mladých ľudí na štarte do dospelého života. V čase, keď majú študovať, etablovať sa v pracovnom živote, zakladať si rodiny, sú konfrontovaní s celoživotným potenciálne invalidizujúcim ochorením. Je to situácia, na ktorú nie je nikto pripravený. Prvý rok ochorenia býva často tým najťažším, keď pacient potrebuje najintenzívnejšiu podporu. Nezastupiteľná je aj úloha blízkych, najmä rodiny. Začiatok spolupráce s pacientom je náročný i preto, že spočiatku nemusia byť prejavy ochorenia manifestné a on nepovažuje liečbu za potrebnú. Investícia do budúcnosti sa niektorým pacientom zdá príliš vzdialená.

Sclerosis multiplex sa väčšinou diagnostikuje v produktívnom veku a zasiahne človeka vo všetkých oblastiach jeho života. Ste svedkom veľkých životných príbehov vašich pacientov. Ktorý pacient bol pre vás najväčšou výzvou?

Najdramatickejšiu cestu prechádzame s pacientmi, ktorí napriek súčasným vysokoefektívnym terapeutickým možnostiam odmietajú liečbu. Nedokážu prijať fakt, že

ochorenie síce vieme liečiť, avšak liečba je doživotná a nedokáže SM definitívne vyliečiť jednoduchou, jednorazovou, krátkodobou liečebnou procedúrou. Uchylujú sa k „záračným metódam“ sľubujúcim na rozdiel od klasickej medicíny definitívne riešenie.



3

V začiatkoch mojej kariéry som niesla veľmi ťažko, keď som pacienta nedokázala získať pre liečbu. Dnes už viem, že proti vôli pacienta cesta nikam nevedie. Na druhej strane musí aj pacient uniesť následky svojho rozhodnutia. Našou povinnosťou je však plná informovanosť pacienta o dôsledkoch svojho konania. V prípade zmeny názoru má u nás pacient vždy dvere otvorené.

Život so sclerosis multiplex vie byť náročný. Už samotné vedomie diagnózy sclerosis multiplex môže predstavovať ťažký úder. Čo je podľa vás najdôležitejšie pre pacienta zasiahnutého týmto ochorením?

Nevzdať život. Aj s chronickým ochorením naši pacienti môžu a aj žijú kvalitný život. Zakladajú si rodiny, rodia deti, budujú si kariéru. Máme zastúpené najrozmanitejšie profesie, dokonca aj vrcholových športovcov či modelky. Dnes s oznámením závažnej diagnózy ponúkame aj liečbu, ktorá mení perspektívu ochorenia.

Samostatnú skupinu predstavujú ženy so SM v produktívnom veku, ktoré plánujú graviditu. Aké sú vaše skúsenosti s týmito pacientkami?

Nie je to tak dávno, čo nás rozhodnutie našich pacientiek stať sa matkami naplňalo obavami o vývoj ochorenia, pretože sme počas tehotenstva imunomodulačnú liečbu prerušovali. Vysokoučinná liečba dokáže dlhodobo stabilizovať ochorenie i u žien, ktoré by sa bez liečby pre materstvo nikdy nerozhodli. Nové bezpečnostné dáta zmenili náš pohľad na podávanie imunomodulancií počas gravidity a dojčenia. Práve puerperium je najrizikovejšie z hľadiska reaktívacie SM v súvislosti s tehotenstvom. V súčasnosti dokážeme bezpečne previesť aj rizikové pacientky graviditou a včasným popôrodným obdobím. Naším cieľom je, aby naše pacientky dieťa nielen porodili, ale svoje materstvo si užili nezávisle od svojej diagnózy.



4

Pri tejto téme sa ešte na chvíľu pristavíme. Ako sú na tom z vášho pohľadu mladí muži? Je ochorenie sclerosis multiplex a jeho progres limitujúci v možnosti plánovania a založenia rodiny? Zaoberáte sa pri novodiagnostikovaných pacientoch aj otázkou *social freezingu*?

Z dôvodu diagnózy nemusia naši pacienti odkladať rozhodnutie zakladať rodinu, hoci tí zodpovednejší sa po stanovení diagnózy k tomuto kroku odhodlávajú po stabilizácii ochorenia. Samotná diagnóza roztrúsenej sklerózy neovplyvňuje plodnosť pacientov a väčšina liekov nemá spermiotoxický efekt na roztrúsenú sklerózu. Medicínsky *freezing* je indikovaný u pacientov podstupujúcich transplantáciu kmeňových buniek a s ňou spojených vysokodávkových cyklov chemoterapie. Tento sa týka rovnako mužov ako žien.

Ako skúsená lekárka máte s liečbou pacientov so SM veľké skúsenosti. Akú radu by ste dali mladému kolegovi-neurológovi, ktorý s liečbou pacientov so SM len začína?

Liečba roztrúsenej sklerózy je dynamicky sa rozvíjajúca oblasť neurológie, ktorá sa posunula za posledných 30 rokov od terapeutickú bezmocnosti k vysokoefektívnej liečbe. Sľubuje nové liečebné výzvy, ktoré dokážu pomôcť aj z nedávneho pohľadu beznádejným prípadom. Keďže však ide o finančne náročnú liečbu, jej súčasťou je obrovská administratívna záťaž. Táto sa týka všetkých zdravotníkov zúčastňujúcich sa na liečbe pacientov s roztrúsenou sklerózou. Ako v každej oblasti, i u nás platí, že neustále vzdelávanie sa je nutnosťou, avšak špecialistom sa človek stane až stovkami odliečených pacientov.

5

Práca lekára-neurológa je veľmi náročná a stresujúca. Prezradte nám na záver niečo zo svojej životnej filozofie. Čo vás naplňuje šťastím, ako relaxujete a kde dobíjate baterky?

Nebudem vôbec originálna. Aj keď mám svoju prácu nesmierne rada a je cenným zdrojom mojej sebarealizácie, čím som staršia, tým viac si vážim zázemie rodiny a priateľov. V čase voľna vyhľadávam pokoj a ticho, adrenalínu mám dosť v práci. Výborne dokážem relaxovať v záhrade pri práci so zemou, po službe mi na vyčistenie hlavy stačí i trhanie buriny a pár slnečných lúčov. V tínedžerskom veku to bola tá najobťažujúcejšia činnosť, ktorú mi rodičia dokázali vymyslieť... Pred desiatimi rokmi som objavila krásu podmorského sveta vďaka potápaniu, ktoré sa stalo mojou legálnou drogou. Táto záľuba



6

prispieva k mojej psychickej pohode aj fyzickej odolnosti. Vďaka potápaniu som spoznala krajiny, o ktorých existencii som nemala ani poňatia, ľudí rozličných kultúr zvyčajne so širším úsmevom na tvári, než ako vídam u nás. A ten sa snažím priniesť si z mojich cestovateľských ciest i do našej SM ambulancie.

*Ďakujeme vám za rozhovor*

*Odborná redakcia SM News*